

Veel belangstelling voor eerste gebruikersdag

Het Metalen Scharnierpunt

Op 12 november organiseerde Stichting Consortium Beroepsonderwijs haar eerste gebruikersbijeenkomst voor de scholen die met de praktijkopdrachten volgens het didactisch model van Het Metalen Scharnierpunt (HMS) werken. We waren te gast bij Het Willem van Oranje in Wijk en Aalburg, een Vakcollege dat de lesstof integreert met de HMS-opdrachten. Tijdens deze bijeenkomst hebben docenten veel praktijkervaringen uit kunnen wisselen, nieuwe informatie op kunnen doen en verbeteringen voor de dagelijkse schoolpraktijk met de praktijkopdrachten aan kunnen geven.

In de opening gaf Adri Pijnenburg, programmamanager van het VMBO Platform Metaal & Metalektro en projectleider van Het Metalen Scharnierpunt, de stand van zaken aan betreffende de huidige ontwikkeling van de praktijkopdrachten, tekeningen en JIT-kaarten (Just inTime-kaarten). Deze laatste worden ingezet bij de samenhang van beroepsgerichte met AVO- vakken en voldoen aan het examenprogramma en het referentiekader taal en rekenen van Commissie Meijerink. Verder kon Adri melden, dat de opdrachten HMS niet alleen maar ontwikkeld worden voor metaal & metalektro en MEI opleidingen, maar op korte termijn ook voor andere techniekopleidingen zoals Instalektro en Techniek Breed. Er is zelfs ambitie om te verbreden naar de Zorg en Welzijnsector. Door de verbreding zal voortaan de naam 'Het Scharnierpunt' gebruikt worden.

Ook wees Adri op een onafhankelijk en door ECBO / CINOP uitgevoerd onderzoek 'Meting I Het Metalen Scharnierpunt', waaruit gebleken is dat de vmbo-opleidingen juist door het invoeren van het didactisch model en de praktijkopdrachten van HMS een toename van 20 tot 30 % van het aantal instromende leerlingen zien. Uit het onderzoek blijkt dat zowel leerlingen als docenten in het vmbo zeer positief gestemd zijn over het werken met de praktijkopdrachten. De praktijkopdrachten sluiten voor de leerlingen aan bij wat en hoe ze willen leren.

Bovendien kunnen de praktijkopdrachten HMS ook uitstekend gebruikt worden bij de scholen die aangesloten zijn bij Het Vakcollege en de experimenten VM2. In een samenwerkingsovereenkomst tussen Stichting Consortium Beroepsonderwijs en Het Vakcollege zijn hierover afspraken gemaakt.

In een van de actieve programmaonderdelen konden aanwezige docenten groepsgewijs hun ervaringen met een aantal thema's in kaart brengen en aansluitend daarbij handreikingen tot verbetering geven.

De volgende thema's kwamen aan bod:

- Start HMS
- Organisatie
- Programma
- Samenhang AVO / praktijkopdrachten
- Oplevering
- Eindbeoordeling

Punten van discussie waren vooral de start van HMS en de opzet van een lesprogramma: docenten zijn het er unaniem over eens, dat er gestart moet worden met een 1° periode van basisvaardigheden, bijvoorbeeld twee keer zes weken en daarna structureel, maar dan op de praktijkopdracht afgestemd. Ook vinden de aanwezigen dat theoretische kennis vooraf dient te gaan aan het werken met de praktijkopdrachten. Daarna kan de docent zelf de vereiste theorie afstemmen op de praktijkopdrachten. Dus de docenten kiezen ervoor om vanuit hun "huidige" werkwijze stapsgewijs over te gaan op Het Metalen Scharnierpunt.

Wat betreft de samenhang / integratie AVO-vakken met beroepsgerichte vakken valt er nog veel te verbeteren. Bij de meeste vmbo-scholen verloopt de integratie nog erg stroef. Dat valt vooral te verklaren uit het feit, dat AVO-docenten hun eigen AVO-examenprogramma af moeten ronden en te weinig zicht hebben op de wijze waarop ze AVO-opdrachten kunnen verbinden aan de praktijkopdrachten. Sturing en begeleiding vanuit de schoolorganisatie zou daarbij gewenst, en in sommige gevallen vereist zijn.

Ook ten aanzien van de organisatie in de vmbo-scholen kan de ondersteuning door de schoolleiding vaak verbeterd worden. In sommige discussiegroepen blijkt de ondersteuning en sturing door de leiding wel heel mager te zijn. Succesvolle implementatie en vernieuwing doe je immers niet even alleen met een paar docenten en dan ook nog naast de lesgevende taak. Daar komt veel meer bij kijken.

In het algemeen zijn de docenten goed te spreken over het didactisch model en het materiaal van HMS; dit materiaal werkt stimulerend en motiverend. De opmerkingen vanuit de gebruikersgroep worden meteen meegenomen bij de verbetering van de praktijkopdrachten. Dit blijft een continu proces om gezamenlijk de praktijkopdrachten nog beter te maken. Het is immers “voor en door docenten ontwikkeld”.

In het middagdeel stonden een tweetal workshoprondes op het programma.

Workshop 1 betrof de workshop van Ko van der Maas over de inzet van Just in Time-kaarten (Jit-kaarten)

Workshop 2 had ‘Begeleiden en beoordelen’ als thema, gepresenteerd door trainster Ina Willems.

Workshop 1 - JIT kaarten

In zijn presentatie gaf Ko van der Maas aan hoe AVO-opdrachten met behulp van de JIT-kaarten geïntegreerd kunnen worden met de beroepsgerichte opdrachten, zodat ook de AVO-docent zijn of haar vak beter op de beroepsgerichte opdrachten af kan stemmen.

Wat is een JIT-kaart? Dit is een opdrachtenkaart voor AVO-vakken, zoals talen, wis-, natuur- en scheikunde en maatschappijleer, die 1: 1 aansluit op de praktijkopdracht, afgestemd is op de diepgang van de praktijkopdracht en voldoet aan het gewenste herhalingsniveau.

Op een JIT-kaart staan bijvoorbeeld taaltaken die passen bij de praktijkopdracht, en aansluiten bij het Referentiekader Taal en die in voldoende mate variatie in diepgang en herhaling bieden. Daarnaast een vast onderdeel, bijvoorbeeld spelling of grammatica.

Bij veel praktijkopdrachten zijn al JIT-kaarten gereed. Bij de overige praktijkopdrachten zullen deze naar verwachting allemaal in juni 2010 gereed zijn.

Workshop 2- Begeleiden en beoordelen

In een interactieve workshop ging Ina Willems nader in op begeleidingsaspecten. Tevens konden docenten discussiëren over de rol van een beoordelaar. Mag de begeleider ook kwalificerend beoordelen? En wat beoordeel je dan en hoe doe je dat? In de workshop werden docenten gewezen op de valkuilen die voor beoordelaars open liggen, als ze zich niet goed van hun beoordelende rol bewust zijn.

Samengevat mogen we deze eerste gebruikersdag als zeer waardevol beschouwen voor zowel het ontwikkelteam HMS als de deelnemende gebruikers van de praktijkopdrachten. Uit de gebruikersbijeenkomst zijn veel positieve ervaringen naar voren gekomen. De punten die volgens de gebruikende docenten nog voor verbetering vatbaar zijn, worden door het ontwikkelteam opgepakt. Bovendien bleek uit deze bijeenkomst dat een scholingsbijeenkomst voor AVO-docenten en een scholingsdag voor leidinggevenden het implementatietraject in de school ten goede zullen komen. Het Consortium Beroepsonderwijs zal deze scholingsdagen binnenkort aanbieden.

Agaath de Kruijf